

“SIRDARYO VILOYATIDAGI ARXEOLOGIK OBYEKTLAR VA ULARNING TURIZMDAGI O’RNI”

Guliston davlat universiteti Ijtimoiy-iqtisodiy fakulteti Tarix yo‘nalishi talabasi.

Fayzullayev Sayfiddin O‘tkir o‘g‘li

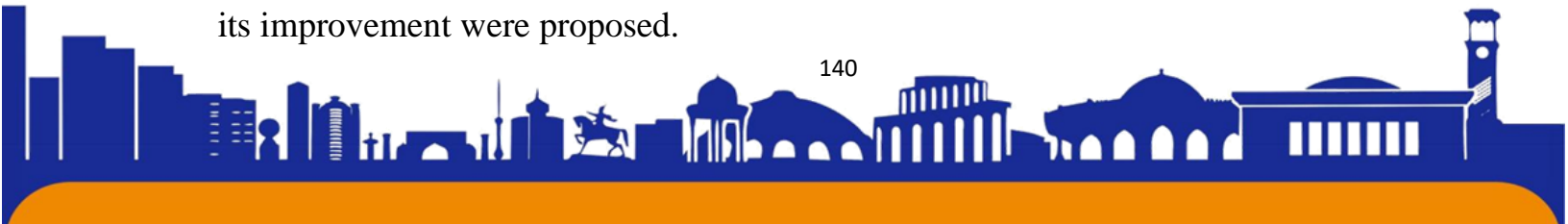
Annotatsiya: Dunyo bo‘yicha, jumladan, O‘zbekistonda jadal suratlarda rivojlanib borayotgan turizm industriyasini Sirdaryo viloyatida rivojlantirishning geografik jihatlariga bag‘ishlanadi. Unda turizmning ayrim ilmiy asoslari va geografik xususiyatlari ochib berilgan. Sirdaryo viloyatini o‘ziga xos turistik obyekt sifatida qarash kerakligi yoritilgan. Viloyatda turizmni rivojlantirish uchun yuqori malakali kadrlar tayyorlashda Guliston Davlat universitetida turizmga doir ta‘lim holati tahlil qilingan va uni takomillashtirishning metodik jihatlarini taklif etilgan.

Kalit so‘zlar: Turizm, turizmni rivojlantirish, rekreatsion turizm, sayyohlar, sport sarguzashtlari, ekzotik, ekologik

Аннотация: Географические аспекты развития туристической отрасли Сырдарьинской области, стремительно развивающейся во всем мире, в том числе и в Узбекистане, будут посвящены географическим аспектам. В ней раскрываются некоторые научные основы и географические особенности туризма. Было разъяснено, что Сырдарьинскую область следует рассматривать как уникальный туристический объект. При подготовке высококвалифицированных кадров для развития туризма в регионе проанализировано состояние туристического образования в Гулистанском государственном университете и предложены методические аспекты его совершенствования.

Ключевые слова: Туризм, развитие туризма, рекреационный туризм, туристы, спортивные приключения, экзотика, экология

Annotation: The geographical aspects of the development of the tourism industry in the Syrdarya region, which is rapidly developing around the world, including in Uzbekistan, will be devoted to the geographical aspects. Some scientific bases and geographical features of tourism are revealed in it. It was explained that the Syrdarya region should be considered as a unique tourist object. In the training of highly qualified personnel for the development of tourism in the region, the state of tourism education at Gulistan State University was analyzed and methodical aspects of its improvement were proposed.

Keywords: Tourism, tourism development, recreational tourism, tourists, sports adventures, exotic, ecological

Bugungi kunda, turizimning hayotimizda naqadar muhim o‘rin tutib, davlat miqyosida ustuvor yo‘nalishlardan biriga aylanayotganini, sohada olib borilayotgan o‘zgarishlar, qabul qilinayotgan qonunlar, turizimni rivojlantirish davlat qo‘mitasining tashkil etilishi kabi islohotlarda yaqqol ko‘rish mumkin. Hozirgi kunda, Sirdaryo viloyati hududida 78 ta turistik obyekt ro‘yxatga olingan bo‘lib, shundan 18 tasi arxeologik, 15 tasi arxitektura va 41 tasi monumental san‘at yodgorliklari hamda 4 tasi diqqatga sazovor joylardir.

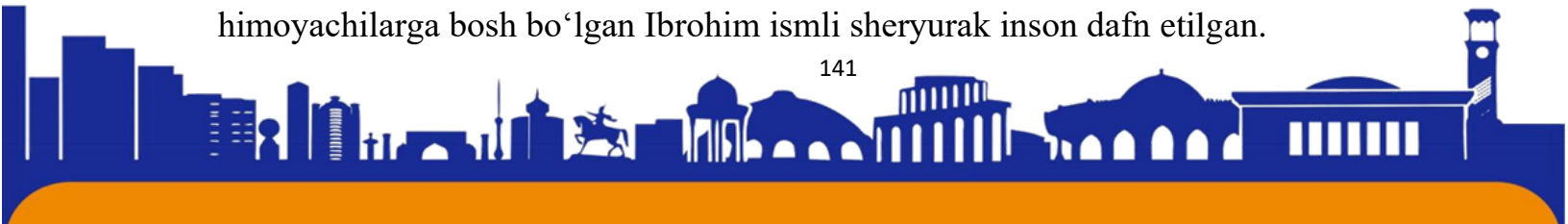
Yuqoridagi turistik obyektlarni Sirdaryo viloyati ma‘muriy-hududiy birliklari bo‘yicha taxlil qilganda, quyidagilarni ko‘rish mumkin («Ko‘xna Xovos» tepaligi ziyoratgohi. Viloyat hududidagi eng qadimiy shaharlardan biri – Xovos. Bu shahar qadimda zilzilalar orqali buzilib, vayronaga aylangan va ko‘milib ketgan. Endilikda uning o‘rnida Xovos tumani markazi yaqinida joylashgan mahobatli Xovostepa yodgorligi qad rostlab turibdi. Shahar qadimda katta hududni egallagan.

Hozirgi kunda uning 1 gektardan ziyod arka qismi, 11 gektarlik tepalik ostida vayron holda saqlanib qolgan. Shahristonning ba‘zi joylari va rabotlari yo‘q bo‘lib ketgan. Xovos nihoyatda qadimiy shaharlardan biri bo‘lib, u kamida 2400-2500-yillik tarixga ega. Shuning uchun u nafaqat Sirdaryo viloyatidagi, balki mamlakatimizdagi ko‘hna shaharlardan biri, deb e‘tirof etiladi.

Tarixchi olimlarning ma‘lumotlariga ko‘ra Xovosda 28 ta tabarruk qadamjoy bo‘lgan. Endilikda ulardan 12 tasi saqlanib qolgan. Shulardan biri «Xasti buzurgon» ziyoratgohi sanaladi. Ziyoratgohda «Xasti buzurg» laqabi bilan ulug‘langan Jobir boboning qabri joylashgan. Rivoyat qilishlaricha, Jobir bobo Xovos mintaqasiga Islom dinini targ‘ib qilish uchun kelgan. Bu inson Xovosni obod qilishda qatnashgan va xalq o‘rtasida ilm-ma‘rifat tarqatgan. Shu sababli «Xasti buzurg» deya ulug‘langan.

«Bibi ocha» ziyoratgohi Jobir boboning turmush o‘rtog‘i Bibi Xadicha dafn etilgan. Bu yerda ona yoki buviga ocha deya murojaat qilishgani sababli u kishi Bibi ocha nomini olgan.

«Yusufbobo» ziyoratgohi qadimdan temirchilik bilan shug‘ullangan va tabiblik qilgan, keyinchalik temirchilar piri deb ulug‘langan Yusufbobo maqbarasi mavjud. «Sherbobo» maqbarasi olis o‘tmishda Xovosni dushmanlardan himoya qilgan, himoyachilarga bosh bo‘lgan Ibrohim ismli sheryurak inson dafn etilgan.

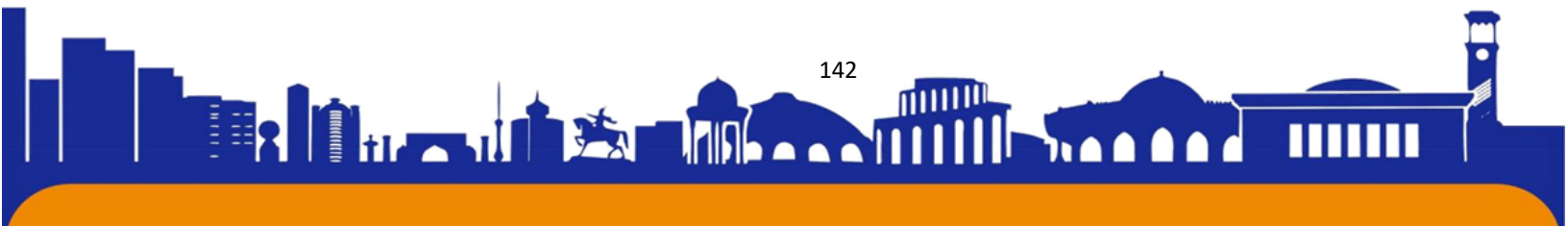

Qadimiy «Namozgoh» masjidini xovosliklar Jobir boboning yetuk va donishmand farzandlaridanbiri «Sa'du Sa'id»(Sayyidlarning ulug'i) sharafiga nomlangan. Bu ziyoratgohlarning aksariyati bugungi kunda obod maskanlarga aylantirilgan.

«Yog'ochli Sardoba» gumbazi Sardoba tumanidagi «Toshkent-Samarqand-Buxoro» shaharlarini bog'lovchi avtomagistral yo'l yoqasida joylashganligi uchun ham yo'lovchilar uchun juda qiziqarlidir. Sardoba haqidagi ilk ma'lumotlar Hofiz Tanish al-Buxoriyning «Abdullanoma»asarida keltirilgan. Buxoro xoni Abdullaxon II Toshkentga yurishi chog'ida shu hududda hordiq chiqarish uchun to'xtab, suvsizlikdan qiynalgan askarlari uchun sardoba va karvonsaroy qurishni buyuradi.

Inshootning g'ishtlari kvadrat shaklda bo'lib, gumbazning ichki diametri 15 va balandligi esa 12 metrni tashkil qiladi. Sardobaning ichki qismida yerdan 2 metr balandlikda yopiq, uyasimon tuynuklar joylashgan. Devorining qalinligi pastki qismida 1,5 metrni, yuqoriga ko'tarilgan sari yupqalashib boradi va eng yuqori qismida uning qalinligi bir g'isht ko'rinishiga ega.Unga faqatgina shimol tarafdin, qolgan uch tarafida ark ko'rinishidagi tuynuklar mavjud. Kirish arkasimon shakldagi g'ishtli zinapoyalar orqali sardoba ichkarisiga o'tilgan.

Xovos tumani hokimligi va tegishli tashkilotlar bilan hamkorlikda «Ko'hna Xovos» arxeologik yodgorligi hududiga yaqin hududda xorijiy va mahalliy sayyohlarni uzoq muddat olib qolish maqsadida o'zbekona urf-odatlar asosida barpo etilgan oilaviy mehmon uylari, suvenir do'konlar, milliy azaliy va yo'qolib borayotgan taomlarni tayyorlaydigan «O'zbek oshxonasi»ni tashkil etish. Respublikadagi barcha faol turoperatorlar bilan aloqalar o'rnatib, «Ko'hna Xovos» arxeologik yodgorligini turmarshrutlarga kiritish. Respublikadagi faol turoperatorlar bilan ichki turizmni rivojlantirish bo'yicha hamkorlikni yo'lga qo'yish.Shu bilan birga, infratuzilma, jumladan mehmonxona xizmati, ovqatlanish shohobchalari, ko'ngilochar maskanlar tashkil etish va yodgorlik M-34 avtomagistral yo'l bo'yida joylashganligini hisobga olib, katta yo'l bo'yiga katta hajmdagi LED ekranini o'rnatish va muntazam ravishda arxeologik yodgorlik to'g'risidagi videoroliklarni qo'yib borish.

ISSN (E): 2181-4570

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 2019-yil 5-yanvardagi PF-5611 Farmoni.

2.O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 18-iyundagi Turizm to'g'risidagi qonuni.

3.Birjakov M. B. Vvedenie v turizm: izd. 9-e, pererab. i dop. SPb.: Izdatelskiy dom «Gerda», 2007. – 576 s.

4.Bogdanov YU.V. Razvitie industrii turizma kak faktor sotsialnoekonomicheskogo rosta regiona (na primere Sankt-Peterburga i Leningradskoy oblasti) Avtoreferat diss. .. kan.ekon.n. Sankt-peterburg – 2004.

5.Быстров S.A., Voronsova M.G. Turizm: makroekonomika i mikroekonomika. SPb.: Izdatelskiy dom Gerda, 2008.

